

Nr 409

Av herr Hjalmarson m. fl., om vissa åtgärder till främjande av sparandet.

(Lika lydande med motion nr 351 i Första kammaren)

Enighet synes numera råda i riksdagen om angelägenheten att genom särskilda åtgärder stimulera det frivilliga personliga sparandet. Ett uttryck härför är att riksdagen 1957 i anledning av ett flertal motioner hemställde hos Kungl. Maj:t om en utredning rörande åtgärder i sådant syfte. Utredningens uppgift angavs i det av riksdagen godkända betänkandet av bevillningsutskottet (nr 32) vara att undersöka lämpligheten av och möjligheterna för att uppmuntra nysparandet. Som exempel på åtgärder nämndes skattefria insättningar på sparkonto och stimulans av olika typer av målsparende t. ex. bostadssparende.

Den i anledning härav tillsatta utredningen har nu avgivit ett betänkande (SOU 1961:2). De förslag utredningens majoritet framlägger är dock ytterst begränsade. Något positivt intresse för de olika uppslag som kommit fram genom motioner i riksdagen har icke visats. Detta har däremot varit fallet beträffande reservanter inom utredningen, vilka lagt fram förslag som i detta avseende går betydligt längre. I huvudsak innebär reservanternas förslag att skattskyldig skulle få lägga upp särskilt sparkonto som under givna förutsättningar berättigade till premiering. I vissa avseenden skulle målsparende på längre sikt gynnas.

Vi finner reservanternas uppslag principiellt värdefulla och anser att de bör bli föremål för fortsatt skyndsam prövning vad detaljerna angår. Beträffande främst premieringens form anser vi emellertid en omprövning vara motiverad.

Då det synes oss angeläget att i rådande konjunktur omedelbara sparstimulerande åtgärder insättes och då det icke torde finnas möjlighet att låta innevarande års riksdag ta ställning till utredningens förslag, vill vi förorda, att riksdagen redan nu fattar vissa beslut rörande sparstimulerande åtgärder, och lägger nedan fram förslag i sådant syfte.

Innan vi går in på de olika förslagen vill vi såsom vår mening uttala att en stimulering i form av avdragsrätt för sparad belopp är den mest effektiva formen. Dels gör det vitt spridda skattetänkandet att det för varje deklaratant framstår såsom särskilt värdefullt att få göra avdrag i deklarationen som minskar den slutliga skatten. Sparandet får härigenom ett lustbetonat

moment. Avdragsrätten torde av psykologiska skäl tillmätas större betydelse än den inbesparade skatteutgiften i och för sig skulle motivera. Dels är en sådan metod för premiering av sparandet produktionsfrämjande, i det att den skattskyldige vid en ökning av inkomsterna kan få skattefrihet för belopp som eljest skulle beskattas inom ett högre progressionsskikt. Genom att öka sina inkomster — och därmed även förbättra sina sparmöjligheter — kan den skattskyldige själv förskaffa sig en större förmån.

Bostadssparande

Vi föreslår att den som under något av åren från och med 1962 till och med 1967 — alltså under en sexårsperiod — sätter in pengar på ett särskilt bostadskonto skall få dra av det sparade beloppet i sin deklaration. Som högsta belopp under perioden föreslår vi 6 000 kr. för ensamstående och sammanlagt 12 000 kr. för äkta makar. De insatta medlen skall vara avsedda för förvärv av eget hem eller för att betala insats i bostadsrättsförening. Att ägaren använder en del av fastigheten för yrkesverksamhet bör inte utgöra något hinder och inte heller den omständigheten att bostaden är uppförd på en jordbruksfastighet. Om pengarna tas ut från banken utan att användas för bostadsändamål, skall de tas upp till beskattning.

Vi föreslår också att den som har eget hem och på sina lån gör större amorteringar än »normala» skall få dra av överskjutande belopp, dock maximalt 700 kr. För skattskyldig som har hemmavarande barn under 16 år föreslår vi att maximum skall höjas med 200 kr. per barn. Såsom »normal» amortering bör kunna betraktas ett belopp motsvarande $1\frac{1}{2}$ % av taxeringsvärdet.

Utbildningssparande

Här föreslår vi, att den som för eget barns räkning sätter in nysparade medel på ett utbildningskonto skall få dra av beloppet i sin deklaration. Maximum skall vara 1 200 kr. om året och sammanlagt på utbildningskontot 18 000 kr., exklusive upplupna räntor. Utbildningskontot skall vara upprättat innan barnet fyllt 12 år. Insättningen skall vara spärrad i minst 7 år och minst intill dess barnet fyllt 16 år. Har någon tagit ut medel från utbildningskontot, bör fortsatt skattefri avsättning inte få ske liksom inte heller efter det barnet fyllt 20 år. De insatta medlen bör vara fria från gåvoskatt.

Belopp som uttas från utbildningskonto och alltså varit spärrat under lång tid bör inte tas upp som skattepliktig inkomst. Sedan barnet fyllt 21 år bör det ha rätt att ta ut medel även om dessa inte stått inne i 7 år.

Aktiesparande

Inkomst av kapital är för närvarande fri från skatt intill ett belopp av 300 kr. för ensamstående och 600 kr. för äkta makar. Då vi finner det sär-

skilt angeläget att stimulera till riskvilligt sparande och då vi vidare vill främja en spridning av ägandet bl. a. i form av aktieförvärv, förordar vi att avdraget skall kunna höjas med 200 resp. 400 kr., i den mån kapitalavkastningen till motsvarande belopp utgör utdelning av aktier eller av andelar i ekonomisk förening.

Åberopande det anförda hemställer vi,
att riksdagen måtte antaga följande

1) *Förslag*
till
Förordning om bostadssparande.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som under ett eller flera av åren 1962—1967 insätter medel i bank eller annan penninginrättning å särskilt konto för bostadsanskaffning (bostadskonto) må åtnjuta uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för vad sålunda insatts efter vad nedan sägs.

2 §.

Uppskov enligt 1 § må äga rum för ett belopp av tillhopa högst 6 000 kronor under nämnda period, dock att för äkta makar beloppet må utgöra sammanlagt 12 000.

3 §.

Å bostadskonto insatta medel skola vara avsedda för förvärv av eget hem eller för gäldande av insats i bostadsrättsförening. Den omständigheten att bostaden är förenad med utrymme för ägarens yrkesverksamhet skall ej utgöra hinder för uppskov, som i 1 § sägs, under förutsättning att bostadsändamålet prövas vara det väsentliga, ej heller den omständigheten att bostaden är uppförd å jordbruksfastighet.

4 §.

Belopp, för vilket uppskov med taxeringen erhållits, skall upptagas som intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet för det beskattningsår, då uttag från bostadskonto sker, såvida icke de uttagna medlen under beskattningsåret använts för ändamål som i 3 § sägs, i vilket fall skattebefrielse skall äga rum.

Å bostadskonto insatta medel, som icke uttagits före utgången av år 1972, skola upptagas till beskattning vid 1973 års taxering.

5 §.

Bank eller annan penninginrättning, som mottagit insättning på bostads-

konto, har att varje år före den 1 februari underrätta taxeringsnämnd i vederbörandes hemortskommun om sammanlagda beloppet av under nästföregående kalenderår verkställd insättning å bostadskonto eller utbetalning från sådant konto.

6 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1962.

2) Förslag

till

Lag angående ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas att 39 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) skall erhålla följande ändrade lydelse samt att till 46 § samma lag skall fogas ett fjärde moment av nedanstående lydelse.

39 §.

3 mom. Fysisk person, som haft intäkt varom i 38 § 1 mom. förmåles, äger, där bruttointäkten överstiger sammanlagda beloppet av de i 1 mom. avsedda kostnaderna, utöver avdrag för dessa kostnader åtnjuta extra avdrag med 300 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levttillsammans med den andra maken, må nu avsett avdrag för dem båda gemensamt åtnjutas med 600 kronor. I den mån intäkten utgör avkastning av aktier eller andelar i ekonomisk förening må det extra avdraget ökas med 200 kronor eller, om den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levttillsammans med den andra maken, med 400 kronor. I intet fall må dock skattskyldig åtnjuta extra avdrag med högre belopp än som svarar mot skillnaden mellan bruttointäkten och summan av de i 1 mom. avsedda kostnaderna.

(Se vidare anvisningarna.)

46 §.

4 mom. Har skattskyldig, som är ägare av annan fastighet, inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) eller som innehar

lägenhet med bostadsrätt, under beskattningsåret verkställt amortering av skuld å sådan fastighet eller sådan lägenhet till ett belopp överstigande 1,5 procent av fastighetens taxeringsvärde eller, beträffande bostadsrättslägenhet, den del av fastighetens taxeringsvärde som belöper å lägenheten, må han i hemortskommunen åtnjuta avdrag för överstigande amortering, dock högst med ett belopp av 700 kronor — jämte i förekommande fall 200 kronor för ettvarvt hemmavarande barn under 16 år — och endast i den mån den sammanlagda amorteringen icke motsvaras av en minskning under beskattningsåret av den skattskyldiges eller dennes makes sammanlagda hos banker och andra penninginrättningar innestående medel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1962; dock att äldre bestämmelser skola gälla i fråga om 1962 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1962 eller tidigare år.

3) *Förslag*
till
förordning om utbildningssparande.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som för eget barns räkning i bank eller annan penninginrättning insätter medel å särskilt konto (utbildningskonto) utan att förbehålla sig rätt att däröver förfoga må vid taxering till kommunal och statlig inkomstskatt åtnjuta avdrag för vad sålunda insatts enligt vad nedan sägs.

Avdrag medgives endast i den mån det insatta beloppet svarar mot en ökning under beskattningsåret av insättarens sammanlagda hos banker och andra penninginrättningar innestående medel. Beträffande äkta makar skall dylik ökning föreligga för makarna tillhopa.

2 §.

För varje barn må blott upprättas ett utbildningskonto. Kontot skall vara upprättat innan barnet fyllt 12 år.

3 §.

Insättning å utbildningskonto må uppgå till högst 1 200 kronor för år. Sammanlagt må insättningarna uppgå till högst 18 000 kronor.

Därest uttag å utbildningskonto skett, må insättning ej vidare förekomma. Ej heller må insättning ske efter det barnet fyllt 20 år.

Gottskrivning av å utbildningskonto upplupen ränta skall icke anses som insättning å kontot enligt denna förordning.

4 §.

Insättning å utbildningskonto skall vara bunden i minst 7 år och minst intill dess barnet fyllt 16 år.

5 §.

Uppkommer fråga om bestämmande av gåvoskatt för barnet, skall å utbildningskonto insatt belopp icke medräknas.

6 §.

Oavsett vad i 4 § sagts, må insatta medel fritt uttagas från utbildningskonto efter det barnet fyllt 21 år. Så vare ock fallet om barnet avlidit.

7 §.

Belopp som uttages från utbildningskonto skall icke anses som skattepliktig intäkt.

8 §.

Bank eller annan penninginrättning, som mottagit insättning på utbildningskonto, har att varje år före den 1 februari underrätta taxeringsnämnd i vederbörandes hemortskommun om sammanlagda beloppet av under näst-föregående kalenderår verkställda insättningar.

9 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpande av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1962.

Stockholm den 26 januari 1961

Jarl Hjalmarson

Gunnar Heckscher

Ernst V. Staxäng

Tage Magnusson

Carl Östlund

T. G. von Seth

Eric Nilsson